

Universitätsbibliothek Wuppertal

**DIONYSII || LAMBINI MON-||STROLIENSIS RE-||GII
PROFESSORIS,|| IN || Q. HORATIVM FLACCVM EX FIDE
ATQVE || AVCTORITATE COMPLVRIVM LIBRORVM
MANV-||scriptorum à se emendatum, et aliquoties
recogni-||tum, ...**

Horatius Flaccus, Quintus

Frankfurt/Main, 1577

Ode 31

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1066](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1066)

A nescit, quid sit zonam soluere, discat ex Homer. ὀδυσσ. λ. λῦσε δὲ παρθεῖν τὸν ζώνην, καὶ δ' ὑπνον ἔχουε. & Theocr. εἰδ. κ. λῦσε δὲ οἱ μήτηρ, καὶ οἱ λέχος ἐν τῶν ὄ-
 ραι. & Catul. ad Ian. *Ne querendum aliunde foret
 nervosius illud, Quod posset zonam soluere vir-
 gineam.* an quod etiam pauperes, & qui nullis di-
 uitias, aut facultatibus instructi sūt, possunt ab al-
 tero gratiam inire, & in eum beneficium aliquod
 conferre, puta opera, & arte, & virtute? an quod
 inter amicos omnia sunt nuda, soluta, & aperta?
 quod postremum est Porphy. Ita autem pingi
 solebant Gratia tres, vt testatur Seneca, manibus
 implexis, ridentes, iuvenes, virgines, solutis ac
 perlucidis vestibus. Adde huic Seruium, qui hęc
 notat ad illum Virg. locum Æneid. 1. *Matris Aci-
 dalie:* in monte Acidalio lauant se Gratia, quas
 Veneri constat esse sacratas. Ipsius enim & Liberi
 filia sunt, nec immeritò. Gratia enim per horum
 ferè numinum munera conciliantur. Ideo autem
 nuda sunt, quod Gratia sine fūco esse debent:
 ideo connexa, quia eas insolubileis esse decet.
 Horat. *Segnesque nodum soluere Gratia.* (hęc sunt
 ex Od. 21. lib. 3.) Quod verò vna auersa pingitur,

B dua nos aspicientes, hęc ratio est, quia profecta à
 nobis gratia, duplex solet reuerti. alij sic, in qui-
 bus Michaël Ephesius in lib. 5. de moribus ad Ni-
 com. διὰ τὸ καὶ τριῶν ἰσῶν ἐν τῇ γῶ χάριτων ἡ μίση ἴσα
 τῶν ἀκρῶν, ἐμπάλιν ἐστραπεία πρὸς τὸν χαρισάμενον, καὶ δε-
 ζύεται: καὶ τὸ μὲν ἐπεσφραδίζει πρὸς τῶν εὐ ποιηκότα, ἢν συμ-
 βολοὶ ὑπηρεσίας. τὸ δὲ δεξιούδα, τὸ πάλιν ἀρχὴν αὐτὴν ποιεί-
 δαι τὸ ἀντιπερὶ γῆν. id est, iccirco media triū Gratia-
 rum, quæ in templo sunt posita, retro versa est in
 eum, qui beneficium contulit, & dextram ei por-
 rigit, benignèque eum accipit. Ac quod in eum,
 qui bene meritus est, sit conuersa, signum est officij,
 atque obsequij: quod autem manu porrecta
 eum accipiat, significat, eam non satis habere gra-
 tiam referre, sed etiam nouum beneficij conferen-
 di initium facere.

C ET PARVUM COM. SINE TE IUV.] sig-
 nificat, iuuenes sine rebus Veneris, & amatoris
 seueriores ac tristiores esse, quàm ætatem deceat.
 est autem Iuuentas, iuuentæ Dea, Iouis & Iunonis
 filia, quam læuem, id est, imberbem appellat Od.
 11. lib. 2. *fugit retrò Læuis Iuuentas.* De ea M. Tull.
 lib. 1. de natura deorum sic scribit: *At poëte qui-
 dem nectar, ambrosiam, epulas comparant, & aut
 Iuuentatem, aut Ganymedem pocula ministrantem,*
 & Tuscul. lib. 1. *non enim ambrosia Deos, aut ne-
 ctare, aut Iuuentate pocula ministrante letari ar-
 bitror.* Appellatur autem hęc à Græcis Hebe, id est,
 pubertas: quam Homer. Hercules vxorem facit.

Ode 31.

Se non diuitias: sed tranquillam, hilaramq;
 vitam ab Apolline poscere.

QUID dedicatum poscit Apollinem
 Vates? quid orat, de patera nouum
 Fundens liquorem? non opimæ
 Sardinie segetes feracis:

D Non aestuosa grata Calabria
 Armenta: non aurū, aut ebur Indicum:
 Non rura, quæ Liris quieta
 Mordet aqua, taciturnus amnis
 Premant Calena falce, quibus dedit
 Fortuna vitem: diues & aureis
 Mercator exsiccat culullis
 Vina Syra reparata merce,
 Diis carus ipsis: quippe ter, & quater
 Anno reuisens æquor Atlanticum
 Impune. me pascunt oliua:
 Me cichoréa, leuésque malua.
 Frui paratis & valido mihi
 Latoë donec, & precor, integra
 Cum mente: nec turpem senectam
 Degere, nec cithara carentem.

E QUID DEDIC. POSC. APOLL.] Apolli-
 nem, cui templum excitauit, dedicauitque Cæsar
 Augustus in palatio, vt scribit Sueton. eodémque
 loco bibliothecam libris omnibus instructam.
 Horat. epist. ad Iul. Flor. lib. 1. *& tangere vitet
 Scripta, palatinus quacumq; recepit Apollo.* & lib. 2.
 ad August. *si munus Apolline dignū Vis cōplere libris.*

F DE PATERA NOV. FVND. LIQV.] vini
 primitias libans & offerens Diis immortalibus.
 sic Od. 5. lib. 4. *te prosequitur mero Defuso pateris.*

NON OP. SARDINIE SEGETES FERACIS:] sic habent libri veteres Donati, Faëni,
 Vrf. Tornes. duo Vatic. non admodum dissimile
 est illud, quod optat Pindarus *εἰδ. η. Νεμ.* Alij (in-
 quit) aurum optant, alij possessiones, fundos, &
 prædia: mihi autem detur, posteaquàm meis ciui-
 bus placuerim, res laudabileis laudibus affecerim,
 iniustas & improbas, vituperarim, ossa terræ man-
 dare. Verba Græca petat ex Pindaro, qui volet,
 nos locum indicauimus.

OPIMÆ] pinguis & vberis, sed tamen insalu-
 bris, & pestilentis. M. Tull. epist. lib. 7. ad Fad.
 Gallum. *Id ego in lucris pono non ferre, hominem pe-
 stilentiorē patria sua.* Idem ad Q. Frat. lib. 2. *Cura
 mi frater, vt valeas, & quamquam est hiems, tamen
 Sardiniam esse cogites.* Opimum Varro, & Festus ap
 Ope deducunt Saturni vxore, quod ipse agrorum
 cultor habetur, à saturo nominatus, tenentque fal-
 cem effingitur: quod est insigne agricolæ. Vnde
 spolia quoque, quæ dux populi Rom. duci hosti-
 um detrahit, opima dicuntur. Hęc Festus. sic
 suprâ idem Horatius *Larissam opimam* dixit.

SEGETES FERACIS] agros fertileis. seges
 ea pars agri, quæ arata & conlita est. Horatius
 translata posuit epist. 7. lib. 1. *Hęc seges ingratos
 tulit & feret omnibus annis.*

ÆSTVOSÆ] solis ardore torrida. sic suprâ
 Od. 22. *Syrteis aestuosas* appellat.

EBVR INDICVM] Virg. Georg. lib. 1. *India
 h ij mittit*

A *mittit ebur*. sed cui sunt inauditi elephantum Indici? **LIRIS.**] Campaniæ fluvius. mendosè autem scribitur per y in quib. cod. de quo plura ad illum locum, & innantem Maricæ littoribus ten. *Lirim.* Od. 17. lib. 3.

MORDET] alluit. tralatio est. *Lambit.* sup. Od. 22. alia tralatione. sic *Lucret.* lib. 5. *Et ripas radentia flumina rodunt.* & *Virgil.* lib. 8. *En. ego sum, pleno quem flumine cernis Stringentem ripas Et pingua culta secantem.*

PREMANT] amputent presso pollice, vel uas cultello abscissas in torculari calcant, & premant. sic ferè *Virgil.* 1. *Georgic.* dixit falce umbras premere. *Et ruris opaci Falce premebras.*

CALENA FALCE.] cultello falcis instar incuruo. Calena autem à Calibus. ut sup. Od. 20. *Vinum Calenum.* falce autem Calena, qua vitem premant domini, vinum Calenum vult significari, ut Od. 20. per uiam prælo domitam Caleno vinum Calenum. sic *Propert.* *Vinag. fundantur prælis elisa Falernis.* Idem *Horat.* per amphoram *Læstrygoniam* vinum Formianum vult intelligi Od. 16. lib. 3. *Nec Læstrygonia Bacchus in æphora Languescit mihi.* quæ sunt obseruata à Passeratio.

B **EXSICCET]** exhauriat, ebibat. hypallage. dicimus enim exsiccare cullos, & pocula. ut *Sat.* 6. lib. 2. *Siccæ inæqualeis calices conuina tribulis.* **Q.** *Cicero ad Tiron.* lib. 16. epist. *lagenas etiam inaneis obsignabat, ne dicerentur inane aliqua fuisse, quæ furtim essent exsiccata.* *Priscianus* lib. 2. scribit, *ex.* ante *C.P.Q.S.* manere integrum: verum tamen, ne offendahtur aures, S. elidi. quod si verum est, scribendū *exiccet.* ego tamen *exsiccet* scribendum censeo: & cur censeam, causam afferre possum.

CVLVLLIS] poculis, calicibus. epist. ad *Pis.* *Reges dicuntur multis urgere culullis, Et torquere mero, &c.* sed cululli erant initio fictiles, & in sacrificiis tantum utiles, ut vult *Acton.* Alij volunt culullos, à culleis dictos per diminutionem: neq; tamen pocula, quibus in conuiujs uterentur, fuisse negant.

C **VINA SYRA REPARATA]** *Franc.* *Duarenus,* iuriconsultus clarissimus, qui nuper morte immatura nobis ereptus est, lib. 1. anniuers. disputation. hunc locum sic explicat: *vina que sint emta nummis ex venditione Syra mercis refectis:* idq; confirmat testimonio veterum iuriconsultorum: apud quos *parare* pro *emendi* verbo in usu est. sic & *M. Tullius* vsurpat cum alibi, tum in orat. pro *Flacco.* *Sitam te Crassi agri delectabant, hic alicubi in Crustumio, aut in Capenati parauisses,* & *Horat.* *Saty.* 3. lib. 2. *seruos ve tuos, quos are pararis.* quemadmodum autem redimere pro eo, quod est emere, ponere solemus: ita & reparare, pro parandi verbo ab *Horatio* vsurpatum est: vel reparata dictum est pro, permutata: quod idem valet ut supra docuimus. aliter vsurpauit *Ode* 37. huius lib. ibi, *nec latenteis Classe ita reparauit oras,* ut suo loco dicemus.

DIIS CARVS IPSIS] argumentum est à consequentibus. ter, & quater in anno mare Atlanticum saluus nauigat: ergo *Diis carus* est. fieri enim

non potest, ut quisquam tam secunda nauigatione vtatur sine *Deorum* immortalium beneficio ac benignitate: quemadmodum neque cuiquam res aduersæ sine eorundem ira, aut certè voluntate accidunt. quod ita esse *Theognis* ostendit. *Οὐδεις ἀδρόπων ἔτ' ὀλβιος, ἔτι πειρηθὲς, Οὐτε κακὸς νόσφι δαίμωνος, ἔτ' ἀγαθός.* id est, Nullus mortalis neque diues, neq; pauper. neq; malus, neq; bonus sine deo est.

IMPVNE] sine vlla iactura, sine naufragio sup. Od. 17. *Impune tutum per nemus arbutos Quærunt latenteis, &c.*

ME PASC. OLIVÆ.] sic *Odexi.* epod. *Non attagen Ionicus incundior, Quam lecta de pinguisimis Oliuarum arborum.*

CICHOREA] cichoræa est numeri multitudinis *κίχρηια* à singulari *κίχρηιον.* e, autem ex diphth. ei longum est. vide *Prisc.* lib. 2.

LEVE S] quæ ventrem grauem leuant: non ut quidam, inemta, aut contemta: quamquam iudicet lector.

MALVÆ.] sic Od. 2. epod. *aut grani Maluæ salubres corpori.*

FRVI PARATIS] semper *Horat.* vsu bonorum partorum commendat: quod pluribus verbis alibi ostendemus.

VALIDO] omnium enim rerum humanarum optimum est valere, proximum pulchritudo, tertium vires corporis, quartum diuitiæ. Vulgarissimus est apud Græcos hic senarius *ἔκ ἐσθ' ὕγιαιας κρείττον ἔδεν ἐν βίῳ.* id est, Bona valetudine nihil est in vita melius.

LATOE] ὁ *Apollo,* da mihi, ut possim firmus & validus bonis quæsitis & partis frui. *La toum* dixit à Græco *λητώος.*

INTEGRA CVM MENTE] humanitatem ex homine exiit, homoque esse desiit, tamen si hominis figuram, & speciem gerat, qui sanæ mentis non est. Nam neque homo quicquam in seipsum mente melius habet, & vnusquisque nostrum mens est, ut docet *Aristoteles* in libris de moribus ad *Nicomachum.* *Theognis* autem nihil in nobis esse mente melius, nihil contra amentia grauius, aut molestius, ita declarat. *Γνώμης δ' ἔδεν ἀμεινον ἀνὴρ ἔχει ἐν γὰρ ἑαυτῷ, Οὐδ' ἀγνωμοσύνης Κύρι' ἀνιπρότερον.* legendum autem, *Et precor integra, non, at precor.*

TURPEM] inertem, vel inhonoratam, atque ingloriam.

Ode 32.

Barbiton, siue testudinem suam commendat.

*Poscimus, si quid vacui sub umbra
Lusimus tecum, quod & hunc in annu
Viuat, & plureis: age, dic Latinum
Barbite carmen,
Lesbio primum modulate ciui:
Qui ferox bello, tamen inter arma,*

Sive